

Published and distributed under permit (No. 534) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office at Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Krikščionys darbininkai vienykites! Spieskitės į vienintėlę darbo žmonių organizaciją Amerikoje — Lietuvų Darbininkų Sąjungą.

# DARBININKAS

Organas Amerikos Lietuvų R. K. Švento Juozapo Darbininkų Sąj. gaus.

"DARBININKAS"

UTARNINKAIS, KETVERGAIŠ IR SUBSKRIBENTIS.  
Metams ..... \$4.00  
Užrubėžy metams ..... 5.00  
Bostone ir apylinkėse metams ..... 5.00

"DARBININKAS"  
800 BROADWAY, BOSTON 27, MASS.  
Tel. South Boston 620.

VOL. VI, No. 147 (727).

KETVERGAS, GRUODŽIO 29 D., 1921.

Kaina 4 centai.

## UŽGYRĖ LENINO POLITIKĄ.

### SOVIETŲ KONGRESAS.

Maskva. — Gruodžio 24 d. atsidarė Rusijos sovietų kongresas.

### LENIN SMERKIA UNIJAS.

Maskva. — Sovietų kongrese Lenin pasakė, jog Rusijos valdžia gauna iš Amerikos \$20.000.000 vertės maisto su išlyga, kad Rusija iš Amerikos dar pirkty maisto už \$10.000.000. Tai Lenin pasakė, jog Rusijos valdžia su tuo sutiko. Toliau Lenin aiškino valdžios valdžios nusistatymą ir be mielaširdystės smerkė darbininkų unijas, kurios nori ir toliau valdyti dirbtuves ir vesti pramonę. Lenin smerkė juos, kad jie nei jokio gabumo neparodė vesti pramonę ir dar reikalauja teisės toliau valdyti. Lenin sakė, tegu unijos parodo gabumus pirkty žaliąs medžiagas ir testu dirbtuvėse vietų rašyti rezoliucijas. Delegatai Lenino prakalbą užgyrė plojimais. Lenin dar sakė, kad viso pasaulio kapitalistai pagatavi esą vesti pirktybą su Rusija.

### GAL PRADEŠ PREKYBĄ.

Washington. — Baltuosiose Rūmuose išsireikšta, kad permamos Rusijos sudėtyje ir žadamos permamos pagalios padarys tą, kad Amerika pradės prekybą su Rusija.

### PASELPA RUSIJAI.

Washington. — Prez. Harding pasirašė kongrese perleistą bilių, kuriuo skiriama Rusijos badaujantiems sušelpiti \$20.000.000. Piniagai iš Šv. Valstijų izdo tuoj gauti ir jie sunaudojami pirkimui maisto ir siuntimui jo Rusijon.

Washingtono valdžia be to svarsto ar leisti Rusijos valdžiai Amerike pirkty reikmenų už tą auksą, kurį Sovietų valdžia pasigrobė iš senosios valdžios izdo.

## DARBININKŲ REIKALAI.

### DARBININKAI KANADOJ.

Kanadoj darbai prastai teina. Darbininkų gyvenimas labai skurdus. Darbininkų algos nukapotos. Prie visų darbininkų bėdų išgirdome naujieną, kad plieno ir kaikurios kitos kompanijos žada darbininkams Naujų Metų dovaną — nukirsti algas 10 nuoš. Tas viskas kapitalistų lengvai padaro, o ir be darbininkų menkiausio protesto. Kodel taip yra? Todel kad darbininkai neorganizuoti. Ar tai ne skubotai reikia darbininkams organizuotis.

Darbininkas.

### TYRINĖS KAINAS.

Washington. — Atty. Gen. Daugherty įsakė visose Šv. Valstijų dalyse tyrinėti valgomųjų daiktų ir drabužių kainas. Daugherty sako, kad kaikuriose vietose kainos esančios nežmoniškos ir lupikai būsią nubausti.

### REMS TEXAS'O MAINERIUS.

Oklahoma City. — Atsilepus valstijos Darbo Federacijos valdybai, kad būtų remta Thurber, Texas, streikuojantieji maineriai. Šio miesto darbininkai karštai pradėjo dirbti tuo klausimu, stengdamiesi surinkti kiek galint daugiau aukų tiems darbininkams. Miesto Darbininkų Tarybos komitetas tarsis su valstijos A. D. F. valdyba delei to reikalo.

### NUO MUZIKOS IR POLITIKOS PRIE MIGDOLŲ.

### AUGYS MIGDOLUS.

San Francisco. — Paderewski, lenkų ex-didvyris, norėjo savo dvarą parduoti ant licitacijos ir grįžti prie muzikos. Kadangi jo dvaras niekas nepirko, tai dabar atsisąžadėjo muzikos ir savo dvarą augins migdolos. Jo dvaras yra Kalifornijos valstijoje.

## PARSIDUODA NAMAI.

Namai nauji ant 26 šeimynų (familių), krautuvė valgomųjų daiktų ir garadžiūs del dviejų (2) karų (automobilų). Vieta apgyventa lietuvinis. Priežastis pardavimo, savininkas važiuoja Lietuvon. Kreipkitės:

M. ABRACINSKAS,

187 AMES STREET, MONTELO, MASS.  
Phone 2254—R.

### GAZO EKSPLOZIJA.

Columbus, O. — Vienoj rūbų krautuvėj išliko gazo eksplozija. Žuvo du darbininkai, o 35 sužeisti.

### NUŽUDĖ DAUG INDENŲ.

Chicago. — Indėnų kongrese gauta iš Indijos kablegrama pranešanti, kad anglų valdžia riaušėse pašovė 200 indėnų, sužeidė 700 ir įkalino 20.000. Šimtai namų sudeginta. Kalkutoj, Indijos sostinėj, buvo didžiausios riaušės.

### NURODĖ KALTININKUS.

New Haven, Ct. — Koroneris Eli Mix ištyręs sudegusį Rialto teatrą, kur žuvo 10 žmonių, rado kaltais miesto namų inspektorių, teatro savininką ir teatro madažerį.

### MAISTAI EGIPTE.

### MERGINA VEDA SUKILĖLIUS.

Kairo, Egiptas. — Egiptiečiai sukilo prieš Anglijos valdžią. Sukilėlius veda moteris Zaghlul. Ji yra pati egiptiečių kariuomenės vadovė, kuri Anglijos valdžią atstatė ir įkalino. Anglijos valdininkai spėja, kad sukilimas ilgai nesitęs ir greit bus pasmaugtas.

### DEBS LIUOSAS.

### PALEIDO DEBSĄ.

Atlanta, Ga. — Eugene Debs, buvusias kelis kartus socialistų kandidatų ir prezidentus ir karo laiku nuolat dešimčiai metų kalėjimui, Kalėdų dienoj prez. Hardingo amnestija paleistas.

### PADARĖ SUTARTĮ.

Rymas. — Sutartis tarp Italijos ir Rusijos tapo paryžty, pasirašyta ir patvirtinta. Sutarta tik prekybą pradėti.

### TAUTŲ LYGAJ PROTESTAS.

Geneva. — Sausio 16 d. prasidės 16-ta Tautų Lygos sesija, kuriai pirmininkaus Hymans, Belgijos atstovas. Be kito ko toje sesijoje bus svarstoma Lietuvos valdžios protestas prieš rinkimus Vilnijoje, kuriais norima parodyti klaidingą būdą vilniečių valia.

## ŽINIOS IS LIETUVOS.

### KAZLŲ RŪDA.

(Mariamp. Šaunusis zakristijonas draug su apskr.) Kazlų stotis jau vokiečių laikais buvo sujungta su Zapyškio siauru geležinkeliku. Dabar Kazlai baigiamą jungtį siauruoju geležkeliu su Vilkija. Tai lengva numanyti, kad netilimoje ateityje Kazlai gali paversti gan tirstą apgyventą Lietuvos centrą. Jau ir dabar Kazluose numatoma naują isikurti savo parapiją Kazluose yra dar vokiečių įsteigta karo belaisvių stovykla.

### KARDOKAI.

(Mariamp. aps. Šlamavičios apylinkės girios per visą karo laiką labai ištikimai slapstė žmonių turto nuo plėšriųjų vokiečių akies. Žmonės, pasitikėdami girių tankumynais, per porą metų ten slapstėsi ir nuo lietuvių valdžios su... savo bravorais. Vienoj vietoj, aptat patikimų liūdiūjų, būvė net 40 bravorų! Tai visas "miestas" kaip tiksliai jie patys vadino tą vietą. Čia jie ik šio rudens sutartinai varėsi "kalinių" vaisių. Jau būtų galėjęs koks nors komunistų "rojaus" šlovintojas, išsitranskė minėtą "liekarstelių", — pranešauti apie puikią to "miesto" ateitį. Tik nelaimė. Viena gražia rudens diena du linksmojo miesto piliečiai susipyko. Kiek išsipagijo vienas susipykusių paryčių sekančios dienos "duj" ir Višakio Rūda. Parsiveža milicijantą, tas susirenka nuo kiekvieno bravoro dūdas, be kurių bravoras negal veikti ir sustatęs protokolą ant kardokiečių su taip gausiu grobiu sugrįžta Rūdon. Žmonės patyrė apie savo "miesto" nelaimę labai susirūpino. "Na kas čia bus" klausia viens kito. Ir pramatydami, kad nuo bausmės neišsikuks, štai ką sudomėja: nuo labiau pasiturinčiųjų surenka po 500-100 auksinių, nuo kitų po 200-300 ir... pas milicijantą. Sako būk tuo būdu suminkštėjusi milicinko širdelė ir protokolą jis parašysis jog girioje rasta 40 bravorų, bet kaltininkai nežinomi. Žmonės džiaugiasi "išsiperkę iš Babilonijos nelaisvės" ir neatsigėri sumaniuoju milicinku. Tik vėl vargas! sako, būk atsiradę keletas "blogų" žmonių, kurie tą "gerą" valdininką žada skusti aukštesniems "ponams." Skusti verčia ir neseniai atsitikęs įvykis Višakio Rūdoj. Tik paklauskite.

### ANTOŠAVA.

(Pasval. apskr.). Šis bažnytkaimis stovi dailioje vietoje. Tik pačios triobikos "miestelio" — baisiai "ubagiškai" atrodo. Sūlūžę, sukripę sienos, įdubę stogai — begalo nesmagų įspūdį daro. Šios parapijos sodiečiai beveik viskuom gerokai atsilikę nuo kitų kaimynių gyventojų lietuvių. Mat iš čia yra atokiai bet kuris didesnis apšviestos centras. Už tad vidur. mokykl. mokinių tėra tik kokie trys-keturi. O einančių aukštesnių mokslos — visai kol kas nėra. Iš inteligentų ir gi taip pat beveik nėra. Iš čia ir suprantama visas atsilikimas autošavičių.

Be šį rudens ir čia ima rodytis bent kiek gyvumo. Ir yra vilties ant toliau — susijudinsiant šiai apylinkėi. Taip spal. mėn. 8. 1921 m. buvo surengta vakaras, naudai čia nesenai sumanytų Liaudies Namų įkūrimui. Bet naliečiai nūnėto vakaro diena pasitaikė labai blogas oras — ir jis nedavė jokio materialio pelno. Nors pats savaimi daug gyvumo įnešė į mūsų užkampį.

Liaudies Namai čia begalo reikalingi, nes iš priežasties nebuvimo paeinančio būto — čia negali gyvuoti jokia draugija, bei organizacija. Taip teko būti liūdinuku, kuomet vietos "Ūkin. Sąjungos skyrius" darė savo susirinkimus ant aikštės. Tiesa vasarą tai malonu. Bet ne visuomet būna vasara. Iš tos priežasties čia kilo sumanymas Liaudies Namų įkūrimui. Liaudies Namai, noma taip įtaisyti, kad būtų salė bent del trijų šimtų ypatų, kur būtų daroma organ. susirinkimai, atstovų pranešimai, lekeijos ir vaidinimai. Apart to kambarys skaitykla, rūbams, sargui ir jei bus galimybės elgetoms bendrabutis.

Be nelaimės, kad dabar ūkininkai neatsigriebia kaip reikia nuo karo, nes rekvizicijos ir kit. išlaidos — nuolatos slegia. O svarbiausia. — tai stoka reikiamo to kilmiaus sumanymo ir įvertinimo. Čia labai galėtų prisidėti užsų broliai Antasavičiai esantieji Amerikoje, paauknodami kiekvienam po dolerį ar kitą, savo kaimelio kultūros namams kurti. O čia už dolerį daug galima ko atsiekti. Aukos galima būtų siųsti per "D-ko" red. ant vardo Antasavos klebono.

### VISAPIO RŪDA.

9 lapkričio Rūdoje buvo jomarkas. Gyvuliai mažai tepirkta. Tai kurgi žmones skandis savo rūpestėlius bei vargus jei nežydo karčiamoj prie buteliuko. Bet degtinė yra nevien nuliūdusiųjų ramintoja, bet ji prisivilioja ir laiminguosius. Paskutiniųjų tarpe būta ir trijų "amerikantų." Besididžiodami savo turtais jie gerokai "nusiakė." Bekrypuojant jiems pavakare pro bažnyčią, sutinką Rūdos vikarą kun. Bičkauską, kuris juos kiek pabarė nūjo. "Spitolėn." Girtuokliams "neunoras..." "Kur tau, pane, amerikantus" o baral. Pala, atsiirgs jam!" Ir jie kažką pasitarė, pritimus, eidami pro špitolę šovė į uždengtą zakristijono langą. Zakristijonas ir kumigas sėdėjo visai ties kity langu.

## NUSINUODIJO.

### SUSIZIEDAVĖ NUSINUODIJO.

Passaic, N. J. — Thomas Brands, 18 m. amžiaus ir Mátilda Kist, jo sužiedotinė, 17 m. amžiaus, mirė išgėrę strichninos. Jiedu mylėjosi bet buvo perbiedni ženytis. Todel nusinuodijo. Taip paaiškino vaikas paskutinėj agonijoj.

### AR SVAIGALAI VAISTAS?

### DAKTARAI SUSISKALDĖ.

Chicago, Ill. — Amerikos gydytojų laikraštis vardu Journal of American Medical Association išsuntinėjo 53.000 ankiety daktarams su klausimu ar tiki į svaigalus, kaip gyduolę. Iš Illinois ir Indianos valstijų daktarų jau gauta atsakymai. Pasirodė, kad pusė daktarų tiki į svaigalus, kaip gyduolę, o kita pusė netiki.

## SKIRTUMAS.

VISUOMET UŽSIMOKA PASINAUDOTI PROGA.

### "DARBININKO" PRENUMERATOS KAINA BUVO

Suv. Valstijose metams ..... \$4.00  
Užrubėžy arba į Lietuvą ir Bostone ir apylinkėse met. \$5.00

### DABAR

PER GRUODŽIO MĖN. 1921 IKI SAUSIO 15, 1922.  
Suv. Valstijose metams ..... \$3.00  
Užrubėžy arba į Lietuvą ir Bostone ir apylinkėse metams ..... \$4.00

### SKIRTUMAS VIENU DOLERIU.

Reiskia, dabar užsirašydams ant metų "Darbininką" sutaupyši vieną dolerį.

### NUO SAUSIO-JAN. 15-tos DIENOS, 1922-Ų METŲ "Darbininko" prenumeratos kaina

### BUS

Suv. Valstijose metams ..... \$4.50  
Užrubėžy arba į Lietuvą ir Bostone ir apylinkėse metams ..... \$5.50

### ČIA JAU SKIRTUMAS BUS DOLERIU IR PUSE (\$1.50).

Tai-gi užsirašyti "DARBININKĄ" dabar, per gruodžio mėnesį užsimoka, ypač šiais bedarbės laikais.

"DARBININKAS" buvo ir yra pigiausias ir tinkamiausias laikraštis darbininkams. Užsiprenumeruok arba atnaujink prenumeratą DABAR. Tai geriausia DOVANA ŠV. KALEDOMS.

Siųsk \$3.00 arba \$4.00 šiandieną "money orderiu," čekiu arba registruotame laiške adresu:

### "DARBININKAS"

366 BROADWAY, BOSTON 27, MASS.

Didelė išmintis tinkamai mokėti tinkamai kiekvieną skaitiką sunaudoti.

Nesigailėk pinigų geriems laikraščiams ir knygoms. Nei cento laisvamanių ir socialistų spaudai.

Filo de Patrujo.



# DARBININKAS

Šis yra South Boston'o utarninkas, ketvirtas ir subotinis. Leidžia AM. LITHUANIAN RYNO KATALIKŲ SV. JUOZABO DARBININKŲ SĄJUNGA.

## "DARBININKAS" (THE WORKER)

THE LITHUANIAN TH-WEEKLY PAPER. Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by ST. JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR.

Subscription Rates: Yearly \$4.00, Boston and suburbs \$3.00, Foreign countries yearly \$5.00.

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 12, 1918.

Viso pasaulio darbininkai vienykites Kristuje, po Bažnyčios vėliava, visuomenę gelbėti.

## PASTABĖS.

Kauno "Laisvė" num. 277 praneša, jog greitai laiku St. Seimui trečių skaitymu priims įstatymą kuriuo normuojamas bus svaigalų pardavinėjimas Lietuvoje. Dėlto bravorininkai, degindarai sušukę "gevalt".

"Lietuva" gr. 4 d. rašė: "Penktadienio posėdyje Ministrų Kabinetas baigė savo ilgas diskusijas dėl Tautų Sąjungos pasiūlymų ir galutinai kiek žinoma visi Kabineto nariai vienu balsu atmetė tą pasiūlymą. Tai nusprendimas netrukus bus pateiktas Seimui." O num. 270 tas laikraštis buvo indėjęs Vilniečių nuomonę apie Hymanso projektą. Vilniečiai stovėjo už priėmimą Hymanso projekto.

"Lietuvos ūkininkas" num. 49 turi vieno amerikiečio raštą antgalviu Jūsų Universitetas. Rašoma: "Amerikos lietuviai džiaugsmingai seka Lietuvos Universito klausimų vystymąsi Amerikiečiai, kaip visais kitais prakliaus klausimais. tap ir šituo gal iš visų prakliaus, ne tik domisi, bet galima sakyti, linkia progos jį patenti... Toliau, šituo klausimu iki šiam laikui rūpiasi mūsų "kleriškai", kurie stiegia universiteto fondų prof. Bučio vardu." Tai mat kam labiau rūpi apsaugoti. Patys liberalai pripažino, kad jie laukia progos universitetą patenti, o "kleriškai" jau renka auksas.

Dr. Šliupo stojimas už Hymanso projekto priėmimą padarė žemės drebėjimą po Amerikos socialistas ir laisvamanius. Mat socialistas ir laisvamaniai pūtė burbulą apie tai būk krikščionys demokratai stoja už Hymanso projektą ir vedą jį u-niją su Lenkija. O čia pasigirsta Dr. Šliupo balsas, kaip perkūnija giedroje, pramuša išpustą laisvamanių ir socialistų burbulą ir aptaško laisvamanių akis.

Brooklyno "Vienybė" num. 98 rašo si-mišo pasiskaitčius Dr. Šliupo straipsnį už Hymanso projekto. Apie tai atsiliepdama "Vienybė" agituoja už atsisąjimą Vilniaus. "Vienybė" num. 98 rašo si-

taip: "Jau Amerikon pakankamai suplaukė žinių, kad Lietuvoje begalo daug svetimų gaivalo, kuris temdo lietuvių pastangas kultūriškai ir dorai sutvarkyti savo valstybę. Tenai pilna Lietuvių tautos priešių, gešftmakerių, netobulybių, kurias reikia būtinai pašalinti. Priėmimas Hymanso projekto to nepadarys, bet dar pridės visą eilę lenkiškų ponų Lietuvos žemėse." Tai matome, kad Brooklyno "Vienybė" visiškai nenori, kad Vilnius tektų Lietuvai. Juk kiekvienas, pas kurį tik visi namie, supranta, kad ar šiaip Vilnių gausime ar taip, ar per Hymanso projektą ar be jo, prisidės visa eilė lenkiškų ponų. Tai-gi Brooklyno "Vienybė" aiškiau negalėjo pasakyti, kad atgavimas Lietuvai Vilniaus netikro pagėdautinas o ir praigaišingas. O num. 92 "Vienybė" priekaišiojo krikščionims demokratams, būk tie stoja už Vilniaus atsisąjimą.

Kauno "Laisvė" gruodžio 10 d. laidoje rašo, kad Kaune vėl atsiradęs Francis Chardigny piršti Lietuvai Hymanso projektą. "Laisvė" rašo, kad taika gali įvykti ne Lietuvai Hymanso projekto priėmimu, o Lenkijai Suvalkų sutartį pildant.

## KODEL UŽ PROJEKTĄ.

Hymanso projektas surištų Lietuvą su Lenkija. Bile lietuvis ras-tų tikslantį ir vieną argumentų prieš tokį projektą. Bet yra lietuvių stojančių už tą projektą (žinoma ne dėl jo gerumo). Nors taip buvo pranešta Lietuvos ministrų kabinetas rado projektą nepriimtina, bet ginčas su lenkais tuomet neišspręstas ir be abejonės Alijantai atnaujins spaudimą ant Lietuvos priimti tą projektą arba pagamins panašų. Todėl ne pro šalį išsivirti argumentų tų lietuvių, kurie stoja už projekto priėmimą.

Lietuvos oficioze "Lietuvos" num. 271 tulas Pilietis rašo: "Viso reikalo vidury stovi Vilnius: mes norim Vilnių gauti ar ne. Aišku, kad mes Vilnių gauti norim. Bet šit faktas: Vilnius yra gerokai sulenkintas, tad lenkai jį pajėga pasigrobt. Bauginami Tautų Sąjunga ir Antantų bolševikais ir Vokiečiais, jie patiekė to, kad Antanta jiems tą miesto žygį dovanotų. Jeigu lenkiai Antanta tą žygį dovanotų, tai kaip mes dabar tą Vilnių gausim atgal? Apie karo žygius iš mūsų pusės prieš lenkus Vilniuje kalbėti netenka. Čia prieš mus su savo divizionais ne tik lenkai: užpakaly ir pranešai su savo ankais ir net generalais. Aišku, čia mums lauztis — tai kaip kaktą į mūro sieną. Bet gal lauksim, kad kiti ir lenkų ir pranešų mums Vilnių atims ir dovanai, 's poklonu' jį mums atiduos? Jei čia manoma apie Rusus, tai nereikia paminti, kad jie padarė su Lenkais Rygos sutartį. Lenkai, kai kieno nurodomi stengias su rusais nesipykti, o ir rusai pasiryžo susitaikyti ir prisitaikyti prie kitų, norėdami, kad juos pripažintų de juos: jie skolas savo pripažįsta. Jie veda tuo reikalu derybas. Visas pasaulis ištroškęs taikos, taika — tai dabar jo duona ir gyvenimas, karas — tai nuodai ir mirtis. Jei manoma apie Vokiečius, tai čia vilties dar mažiau, o jeigu vokiečiai ir atimtų iš lenkų Vilnių, tai jau tikrai ne mūsų naudai; atsiminkim jį 1917 m. konvencijas... O ypač sakau, kad pasaulis, tai ir patys vokiečiai ištroškę taikos, taikos... Žodžiu, šių dienų politinė padėtis žnda stabilizuotis ilgesiam laikui, o tuo pat metu ir Želigovskio pa-

dėtis Vilniuje. Tad Vilnių gauti jokių vilčių nėra. Kas gi daryti? O gal mes Vilniaus nereikalingi ir palikim jį Želigovskini? Tada jis nuo mūsų dar labiau nutolys, iš ten išvys paskutinius Lietuvos, mūsų tautinio susipratimo židinio iš ten ir pelenis iškarsytų. Pagaliau aš ne praneša. Gal dar silpnas, mažai susipratęs tautinis mūsų elementas mums netikėtai stiprėtų, gūdai susiprastų, žydai susijungtų... Bet kas pasakys, i kur ateity visos tos jėgos pakrups? Gal kaip tik po metų eilės dabar simpatizuojantieji mums elementai tada visai bus ne mūsų pusėj. Lenkų administracija, lenkų mokykla, lenkų kultūros įstaigos nesmaidžia dabar ir nesmaus ateity. Žodžiu, kas i tamsią ateitį žiūrės, bet aišku, kad jeigu stabilizuosis Želigovskij Vilniuje, tai ilgai ilgai, gal dešimtmečius, o gal daugiau, žodžiu — nežinia kiek — Vilniaus nematysim.

Čia dabar aiški dilemą: ar mes norim Vilniaus, ar turim jį gauti, ar ne? Jeigu turim, tai šit kaip dalykai stovi. Lenkai turi dabar Vilnių, Antanta jiems tą žygį dovanotų ir jie sako mums: teikt Vilnių, bet užmokėkit tiek ir tiek. O Antanta jiems pritaria: taip, mokėkit... Ir tie, kurie yra įsitikinę, kad Vilnių mes turim turėti, — sako: mes sutinkam užmokėti. Ir taip galvoja: Mums siūlo susiusti su sulenkėjusiu dabar Vilniū ir jo sritimi. Aišku, Vilnius ir jo sritis, ne iš vienalypio elemento būdai, yra silpnai, kaip mes. Mes susiurim, o būdai vienalyčiai, be abejojimo juos nugalėsime, o ne jie mus; ten gi yra mums palankių elementų gal daugiau, kaip pačių lenkų. Mes patrauksim juos savo pusėn ir lenkus bei sulenkėjusius nugalėsime, o ne jie mus nugalės. Aš esu tikras, lenkai daug labiau to mūsų nugalėjimo bijo, negu mes lenkų nugalėjimo: mes esam beveik visai vienalyčiai, o jie, Vilniaus sritis, yra gana daugialypė. Taip bent aš galvočiau, jei aš būčiau prie valdžios vairo ir jei manęs paklaustų, kas mus laukia Hymanso projekto priėmimu. Kadangi aš esu prie valdžios vairo, ne ra mano pečiams sudėta atsakomybė, aš tos atsakomybės jaučiu, aš negalėčiau, nedrįsčiau iau-tis, tad aš ir nedrįstu aiškų receptą siūlyti: primkit ar atmeskit. Jei mes pastatėm žmones, kuriems sudėjom visą atsakomybę, tai tegu daro, kaip jį viduje jinis balsas sako ten, kur neturiu patys pakankamų argumentų savo teistumui įrodyti. Prie aukščiau pasakytų vidujinių priežasčių yra čia dabar tarptautinių, politinių ir kitų motyvų, kurių mes ir negalim aiškiai nuvokti."

Dr. Jonas Šliupas "Lietuvos" num. 272 stodamas už Hymanso projektą be kitko rašo: "Tapome nariais Tautų Sąjungos, įgyjome juridinę stovėn tautų tarpe, pasidavėme Tautų Sąjungos teismui, ir dabar ne laikas trauktis atgal. Teisybė yra, kad Tautų Sąjunga, per Prancūzų užgaidas, atmetė kėsinasi tulus mums žalingus punktus sutartyje su Lenkais, bet atsisakyti nuo to teismo negalime dabar, o galime tik reikalauti tų į pateiktųjų ir nusileidimų, kurie kenkia mūsų nepriklausomybei. Nepakenks mums ekonominės sutartys su išdykusiais kaimynais, taip pat nebus praigaišingas defenzivūs susidėrijimas; tik atmeti reikią susidėrijimą užsienio politikos. Padarydami tinkamas rezervecijas, turime tuo momentu priimti i principo Hymanso pasiūlymą!"

"Gal būt ir Amerika supras mūsų pasiūlymą ir paties savo ranką. Tautų Sąjunga tad Valstybei mūsų ribas nustatys galutinai, ir tos ribos — su Vilniū, Gardinu, Seimais ir Klaipėda — taps tautų aktyse teisėmomis. Šis Rusais sudarę švane taiką, ir Rusai tas ribas mums pripažinę yra. Dabar Tautų Sąjunga tas ribas sankeijonuos, ir Lenkai bė Prancūzai turės nusileikti, nės jų užgaidoms dar galas padarytas. Susidėjus konjunktūrai taip, kaip dabar, nėra mums kito kelio, jeigu norime sveikais ir nepriklausomais likti."

## DARBININKAS

### GAUSIOS AUROS.

17,000.00 LIETUVOS ARVIETAI.

Katalikai džiaugiasi, socialistas keikta, bolševikai šėšta, sandariečiai iš kalio neriasi, dvasios nuskurdėliai lenda užpekin. Kad lietuviai katalikai visame pirmieji stoja tėvynės kūrimo darbui, tai liūdi, kad ir kultūros vajas pasekmės.

Atgavus lietuvių spaudą, lietuviai katalikai pirmieji stoja švietimo darbui, įkurdami "Saulės" kursas Kaune, "Žiburio" mergaičių progimnaziją Mariampolėje, švietimo Draugiją "Rytas" Vilniuje.

Amerikos lietuviai, nors toli nuo tėvynės būdami visa širdimi ją rėmė, ypač švietimo darbui se.

S. L. R. K. A. gausiai sušelpė Mariampolės mergaičių progimnaziją. Atsilankius kun. K. Alšauskui, su kun. Tumu "Saulės" namams aukų parinkt, lietuviai katalikai sudėjo apie dvidešimt tūkstančių dolerių tiems namams pastatyti ir šiandien tie namai puošia Kauną. Bet tai ne viskas. Fed. Kongresui užgyrus Kultūros vąjį, kad pagelbėjus Lietuvai įsikurti katalikiškai universitetą, Am. lietuviams kolektui ir kad sušelpus gabius mokslivius, Amerikos lietuviai katalikai da kartą parodė, jog jie yra pasiryžę tėvynę paaukoti kad ir paskutinį dolerį, kad tik Lietuva būtų laisva ir kultūringa šalis.

Nenuostabu, jei didelė kolonijai kartais sumeta keletą tūkstančių tėvynės reikalams, bet šit kartą mažą So. Manchester'io, Conn. kolonijai, turėdama vos keletą šimtų lietuvių, sukirtu ne vieną didelę koloniją. Jie vienu vakaru pakalbėjus gerb. kun. Garmui sudėjo \$1,115.50 Hartford ..... 1,696.00 Montello ir puikiai pasirodė ..... 1,440.00 Phila., Pa., Sv. Kazimiero par. dar pridėjo ..... 1,378.00 Norwood ..... 489.00 Northampton ..... 444.00 Westfield ..... 400.00 Homestead, Pa. .... 205.90 Bridgeville, Pa. .... 194.00 Pittsburgh, S. S. .... 160.25 Providence, R. I. .... 102.00 Camden, N. J. .... 40.00 Phila., Richmond pridėjo 31.04 Eewiston, Md., pridėjo .... 39.00 So. Boston pridėjo .... 37.00 Manchester, N. H. pridėjo 2.46

Viso ..... \$7,773.65 Pirmaiu paskelbta ..... \$8,965.74

Labu ..... \$16,739.39 Valio, Amerikos lietuviai katalikai! Kalėdas švėsim turėdami Kultūros vajas fonderi septyniolika tūkstančių dolerių Lietuvos apsietai, valio!

Kultūros vajas reikale kalbės KUN. B. BUMSAS

Gruodžio 28 d. — Mt. Carmel, Pa. Gruodžio 30 d. — New Phila., Pa. Sausio 1 d. .... Mahanoy City, Pa. Sausio 3 d. .... Gilberton, Pa. Sausio 4 d. .... Prackville, Pa. Sausio 5 d. .... Tanapqua, Pa. Sausio 6 d. .... Coalale, Pa.

K. J. Krušinskas, T. F. Sekretorius.

## NETEISINGI GANDAI.

Vašingtonas, XII 23 d. (Liet. Inf. Biuras). — Varšuvos laikraščiai paleista žinutė, būk įvyks Danzige tiesioginės lietuvių-lenkų derybos dėl Vilniaus ir Klaipėdos, kaip praneša iš Kauno Elta yra visai be pamato.

GAVO \$100.

Marion, Ohio. — Dr. George T. Hardingą prezidento Hardingo tėvas, gavo iš Baltųjų Rūmų čekį ant \$100, kaip Kalėdų dovaną savo sūnau.

## KAS GINDETI LIETUVIŲ KOLONIJOSE.

CLEVELAND, OHIO.

Vakara.

Nauji Metų dienoje sausio 1 d. LDS. 51 kuopa rengia iškilmingą vakarą. Bus Lietuvių Salėje, 8835 Superior Ave. Programą išpldys šaunioji L. Vyčių 25 kuopa. Vaidins juokingą komediją "SALAPUTRIS." Dainuos Vyčių choras puikias dainas ir solistas St. Stepulonis padainuos solo. Taip-gi bus paaiškinta apie svarbumą Lietuvių Darbininkų Sąjungos organizaciją. Tą vakarą kam nors teks laimę gauti dovaną — Lietuvos L. P. boną.

Matas.

GIRARDVILLE, PA.

Gruodžio 18 d. a. m. Sv. Vincento lietuvių bažnyčioje buvo didžiojo altoriaus pašventinimas, kurį kėlė tik naujai įtaisė. Pašventinimo pamaldas atliko klebonas kun. I. Valančiūnas ir pritaikinta pamokslą pasakė. Kūnais buvo Stasys Bernotas, Ona Bernotienė, O. na Pauliukaitienė.

Bažnyčia medinė ir nedidelė. Prieš porą metų buvo apvelta, ypatingai žiemos laike būdavo keli pečiai pastatyti iš ko daugiau brūdų, negu šilumos būdavo. Šiandien ačiū klebono I. Valančiūno rūpesčiui, bažnyčioje štyno šiluma įvesta. Altoriai papuošti. Klausykla įtaisyta. Zokristijose sėpos dėl drapanų. Katalafolus ir taip kitokių daiktų. Atėjęs bažnyčioje tikrai jautiesi dievnamį esant.

LDS. Narė.

Vienas socialistų lyderis, kaip jis tokiu vadinosi, Jurgis Ziegneris, pradėjo sirginti, kas jam padarė didelę baimę apie mirtį. "Aš bijau mirties," vieną dieną tarė savo sūnui, kuris atsakė: "Ponitinio teismo reikia labiau bijoti negu mirties." — Su nekantrumu suriko ant sūnaus: "Aš netikiu, kad kas būtų po mirties." Kitą dieną išėjo į darbą ir negrįžo namon, bet įėjęs į smuklę išsigerė ir pasiėmęs dušo nuėjo į kėlmus ir sau galą pasidarė. Tai kaip bedieviai sau laimės ieško. — Jo pasekėjai stengiasi jį nuteisinti, o kaltinti vaikus, juoterį, pasilikusiu nušildime. Nežinant, kad socialistai turėtų džiaugties kad jų draugas tikrai socialistų moks-lą išpldė.

Vyturėlis.

WORCESTER, MASS.

Siuoni tarpu pas mumi oras labai dailus: naktinis pašala, o dienomis atrodo kaip ruduo. Darbų nekuriuos dirbtuvėse biskel geriaus eina, bet mažą naudą iš jų nes mokesčiai labai nukopetos. Žodžiu sakant, iš tokių mokesčių kaip kad vielių išdirbystės moka, negalima pragyventi. Negalima daugiau uždirbti, kaip 15.00 i savaitę, na o viskas brangu po senovei. Tai ir gyvenk kad nori. Gerai kas turi nuo pirmaus susitaupęs kelis šimtelius, tai nors randų turi kuonui užsimokėti, o jau su dabartinių uždarbiu tai nesitiekė viską apsimokėti.

Sunkus darbininko padėjimas už tai kad nesiurpina prigulėti prie darbininkų organizacijų. Kapitalistai kaip nori, taip išnaudoja neorganizuotą darbininką. Gruodžio 4 d. 98 kuopa S. L. R. K. A. laikė metinį susirinkimą bažnytinėje salėje ir utarė lošti veiklą "Pirmieji Žingsniai," vasario 12 d. 1922 m. Sausio 15 d. bus krutami paveiksiai Rialto Theatre. Valdybon ant kitų metų tapo išrinkti šie asmenys: Pirm. Ziguas Juskevičius, vicepirm. Juozas Žaukas, finansų rast. Jonas M. Vieniitis, protokolų rast. Pranas Bartkus, kasininkas Juozas Vaiskevičius.

Susirinkimui bus laikomi kas antras nedėdientis kiekvieno mėnesio.

Reporteris.

CAMBRIDGE, MASS.

"Koleivia" aštaria manšaininkus. Rašydami apie Kuojungą ir atakdamas i mano kores-

pondensiją rašo apie daktakas, barakalus ir tt., o nemini, kad tas žmogus turėjo reikalą su policija dėl mumsain. Dargi man prikiša būk man kvepiąs mumsain. Kas yra pats mumsainu pasimirdęs, tai tam rodos, kad tie nuodai visiems kvepia.

V. S. J.

BRIGHTON, MASS.

Aš Rozalija Petrauskienė viešai dėkavoju gerbiama Dr. J. C. Landžiui už išgydymą manęs iš labai sunkios ligos.

Pradžioj ligos gydė mane vadinami geri daktarai svetimtaučiai. Padarė operaciją ir tris mėnesius laiko pragulėjau ir pradėjau jaustis labai prastai. Daktarai man sakė, kad aš turėsiu eiti ir antrą sykį ant operacijos. Dasielidau ir antrą sykį ant operacijos ir vėl dalaikiau neapsakomas kančias ir gulėjau kitus tris mėnesius atverta žaizda. Daktarai, katvie mane gydė ir operacijas darė atsiskė. Pašaukė kitus, tie su ranka pamoko ir pasakė, kad jau daugias man daktarų nereikia. Man jau nebe mielas buvo šitas pasaulis ir daugelį kartų prašiau Visagalo Dievo kad padarytų galą mano kentėjimams, tai mano vyras nebeimanydamas ką bedaryti pašaukė lietuvių gerbiama Dr. J. C. Landžių. Jis pasakė mėginsias mane gelbėti, bet operaciją reikėsia daryti. Atsidavėm Dr. Landžiaus globai. Buvo padaryta ir trečią sykį operacija miesto ligoninėj. Išgulėjau 5 savaites. Slogės ir gydymo tarp savęs kalbėdavos, kad aš paskutinę naktį gyvenu ir taip laikasėjo, man vis dar išaušdavo rytas. O Dr. Landzius man vis sakydavo, kad aš pasveiksiu. Kitą sykį nakties vidury Dr. Landzius pas mane atvažiuodavo ir mane suramindavo. Mes labai apgailestaujam, kad nėsaukėm Dr. Landžių pirmiausia. Nebūtų reikėję 3-jų sykių operacijas daryti. Ir antras dalykas būtų buvę mažesnis išlaidos. Tai nejuokai išgulėti ant lovos 8-nius mėnesius.

Ačiū Dievai ir Daktarui Landžiui esu dabar sveika ir gerai jaučiosi, esu kaip tik iš numirusių atsikėlus. Žmonės pirmu sykiu pamatę mane ant gatvės labai nusistebėjo. Ne vienas sakė už mane kalbėjęs anžiną atisl. Daktarai patys kalbėdavos sakydami, kad iš kepenų išimti vėmėnis yra labai pavojinga operacija. Šiandien esu sveika, turiu norą valgyti ir atlieku paprastus namų darbus. Turime ketvertą vaikų, kurie yra dabar laimingi kaip daug neliko našlaičiai.

Jurgis ir Rozalija Petrauskai, 57 Portsmouth St.

WESTVILLE, ILL.

"Darbininko" num. 142 patėmijau S. Mažrimo laisgą Putpelį. Mažrimas reikalauja, kad atsiųskiau savo korespondenciją. "Darbininko" redakcija padėjo prierašą, kuris ir išaškina dalyką. S. Mažrimas sako, aš jo ypatų apsimėjęs. Kaip aš tą galėjau padaryti, kad aš jo nežinau. O fotografas, apie kurį aš užsiminiu savo korespondencijoje yra tokiam sarysyje su LDD. (Labai Dideliais Lietuvių Durnelais). Ant kiek aš žinau, tai visi tie Lietuvių Durneliai lankosi pas jį ir jie ten susirinkimus laisvose vietose. O jei sakau, kad vietoj užsiminti su Durneliais, verčiau savo amate pasitobulinti, tai tas tik go-vo veltant pasakoma. Juk ir didžiausieji specialistai stengiasi pasitobulinti.

Putpelis.

LENKŲ ATSTOVAS.

New York. — Laivu Adriatic atplaukė kunigaikštis Jan Woroniecki Lenkijos atstovas Washingtono i viešose suiaus terno pridareta buvusie kunigaikščio Lubomirskio.

## PROTOKOLAS

A. L. E. K. FEDERACIJOS N. A. APSKRICIO NEPAAPRASTO. SUVAŽIAVIMO PROTO. "KOLAS"

Boston, Mass.

Gruodžio 18 dieną, 1921 m.

LDS. Name.

Šiame susivažiavime dalyvavo atstovai nuo šių A. L. R. K. Federacijos skyrių:

So. Boston, Mass.: J. Glineckis ir J. Jaruša ir L. Vyčių 17 kp. A. Bendoraitis ir V. Medonis.

Worcester, Mass.: N. A. Apskričio Blaivininkų Susiv. J. Svirs-kas.

Cambridge, Mass.: B. Jakutis, J. Tamošauskas, V. Širką ir A. Vaisiauskas.

Brighton, Mass.: M. Kloviene. Norwood, Mass.: V. J. Kudirka, J. Vėrsiauskas.

Montello, Mass.: Nuo Federacijos skyrius F. Tamulevičius, J. Ješkelevičius; nuo parapijos M. Abrašinskas, J. Treinavičius, M. Kamandulis; nuo Blaivininkų Susiv. T. Kubilius, nuo choro P. Juškaitis ir V. Adomaitis.

Nuo N. A. L. Vyčių Apskričio: V. Stankus, K. Kiškis, J. Jakubauskas ir K. Jonaitis.

Pirmininkui paaiškinus, kad šis suvažiavimas suauktas su tikslu, kad aptarti ateinančios vasaros rengimo pramogų arba išvažiavimų klausimą ir kad nustačius kiekvienos organizacijos apskričiai arba parapijai, kuopai arba draugijai laiką, kad paskui nekil-tų bereikalingų ginčų.

Po plataus išsikalbėjimo nutarta, kad apskričiai ir parapijos nerengtų išvažiavimų tą pačią dieną, bet prisilaikytų A. L. R. K. Federacijos apskričio nustatytos tvarkos:

- 1) LDS. N. A. Apskritis gegužės 30 d.
- 2) Blaivininkų Apskr. Birželio 18 d.
- 3) Montello Parapija Liepos 4 d.
- 4) S. L. R. K. A. Apskr. Liepos 16 d.
- 5) Moterų Są-gos Apskr. Liepos 30 d.
- 6) A. L. R. K. Feder. Apskr. Rugs. 13 d.
- 7) Norwood Par. Rugs. 4 d.

L. Vyčių Apskričio atstovams nepadavus kada jie sutinka rengti išvažiavimą, nutarta juos rengti kuomet paskels. Dieną patis pasiskirs.

Susivažiavimas pagėdauja, kad visų katalikiškų organizacijų kuopos, draugijos, apskričiai ir pavieniai nariai rūpintųsi platinau katalikiškos spaudos; steigtų vakarinius kursus; remtų visomis pajėgomis Lietuvos reikalus. Siuoni susirinkimas uždarytas. Piram. V. J. Kudirka, Rašt. M. Kamandulis.

NORWOOD, MASS.

Siuoni pranešame, kad Lietuvių Kooperacijos metinis susirinkimas įvyks 8 d. Sausio-Jan. 1922 m. Sv. Jurgio parapijos Salėje, nedėlioje, 2 val. po pietų. Gerbiami šerinkai, malonėkite visi atsilankyti i susirinkimą, nes bus renkama 1922 metams nauja valdyba ir daug kitų svarbių dalykų bus aptarta.

Sirdingai kviečia

VALDYBA.

## ČIAUDEK ATSAUGAI.

### KAS ATSTIKO ČIAUDINT.

New York. — Policijos žantas gaves slogas ir tūti čiaudulį, kad bečiaudint nu-lūžo du šonkaulius.

TORNADO PIETUOSE.

New Orleans, La. — Mississippi i Louisianos valstijoje siautęs tornado pridareta daug bėdies. Žuvo delto žmonės ir daug sužeista.



# DARBININKAS

## LAISKAI IS LIETUVOS.

So. Bostoniečiai Jonui Glince-  
kui rašo gimimaitis iš Anglijos  
Panemūnės.

"Turū pasakyti, kad dides-  
nė grūžis amerikonių dalis paverčia  
savo galingus dolerius ant nieko.  
Girtuokliams. Žinoma ne visi.  
Labiau apsišvietę griebiasi biznio,  
kiti perkasi žemės ir tt. Man pa-  
žįstamas drangas sugrįžęs tuoj  
pirkosi namus, kur buvo pirmiau  
Fiskus. Užmokėjo 40.000 auksui-  
nų. Atidarė alinę, įsteigė aliejaus  
spaudyklą ir verčiasi gerai. Dar-  
bą Lietuvoje yra ir darbininkai  
prasimaitinti gali. Ypač valdžios  
dirbtuvėse yra gerai apmokami.  
Dvarų darbininkai gyvena taipogi  
pakenčiami. Žemės pirmoje ei-  
lėje dalinama kareiviams.

Atėiu už laikraštį "Darbinin-  
kų." Tik labai gaila, kad dikto-  
kai jo numeris žūna. Žuvimo  
priežastis ta, kad pašte socialis-  
tai netaudami, katalikų laikraš-  
čių nekeldami, juos naikina. Tai  
matote kaip socialistai laisvę su-  
pranta. Prašau siųsti "Vyti" ir  
"Moksleivį." Jų kelis numerius  
esu gavęs ir labai patiko. Gal  
socialistai jų pakraipos dar neži-  
no, jie praeis pro jų rankas."

Rašytas Lapkričio 1 d. 1921.  
Prano Glibo Lietuvos kareivi-  
vių, prisistatęs Stanislovui Vil-  
kišui ir Shenandorh, Pa. Štai ką  
be kitko jį rašo:

O kai klausiai gerbiamas  
drange apie lenkus, tai ir mes  
nežinome kūr bus rubežius.  
Dabar Valkininkai, Tiltai, len-  
kų valdomi, o Leponis Lietu-  
vos.

Sinomi aprašysiu kaip lenkai  
elgėsi su Valkininkų žmonėmis  
Spalio 4, apstojo Dargužių Kai-  
mą visą ir išvarė visus į Valki-  
ninkus, tenai juos labai mušė, o  
šešes vyrus visai užmušė. A-  
leksandrai Špokui kojas nukla-  
pojo per kelius kardu, Vincui  
Aukštuoliui rankas išsuko ir  
pirštus atkirto, o daug kolekto-  
mis paliko visam amžiniui. Tą  
žiaurų darbą rengia Tiltų ir Či-  
žunų Kaimai. Iš Tiltų viską i-  
ma plėšia be pasigailėjimo ne-  
kalčių žmonių.

25 Spalio, lietuvaitėms mer-  
ginoms einantioms į Valkin-  
kus atėmė nuo jų rubus, ske-  
petas ir kitus daiktus kurie tik  
patiko plėšikams.  
Markiečių Valkininkų per-  
davė knygų ir škaplierių, už-  
puolė ir daug knygų pagrobė, o  
jam įsakė apsiengti, o kaip  
apsirengę išsivarė į laukus ir  
išstraukė revolveri paliepė ran-  
kas pakelti. Markiečių pa-  
kėlė rankas, tuomet iš jo kiše-  
nių išmė lietuvius pinigų.  
Markiečiai paliko, ir Lietuvon  
pasistūte.

Kada bolševikai buvo užėmę,  
rėnčių jų su savim vokiečių,  
tai taip nekankidavo kaip kad tie  
jų jos barbariškai ne-

lenkai kamuoją žmones atimda-  
mi paskutinį duonos kaselį.  
Atėiu už laikraštį, laikraštis  
gauna ale, nežinau nuo ko. Kas  
atsiuntė tai tam labai ačiū.  
Sudiev gerb. Draugai.

Pranas Gliubas  
5 pestininkų D. L. K. Keistučio  
pulk. Mokamos Kamandos 1  
Būrio.

## "AMŽINA GARBĖ MIRU- SIAM UŽ IDEALĄ"

(Skandus atsiminimas iš di-  
džiojo karo.)

Gulėjo ji kaip žiaurios mir-  
ties auka vokiečių apkasų blin-  
daže. Apkasai senai jau buvo  
tušti, nes vokiečiai rusai nuvi-  
jo tolyn, bet į apleistuosius vo-  
kiečių apkasus niekas nėra, na-  
tyt, ne pažvelgęs, nes viskas  
juose tebebuvo tokio pat be-  
tvarkė, kaip vokiečiai paliko.  
Ir kas žiūrės į tuos apkasus,  
kad aplink ant kiek mylių gy-  
vo žmogaus nesimato, visi išbe-  
gė į Rusiją ar tai verčiami su-  
rū valdžios ar dar prieš tai sa-  
vo noru išbėgę.

Jos tėvai ir broliai išbėgdami  
su rusų kariuomene pasiun-  
tė ją apsižiūrėti apie paliktus  
namus kad ištiktus pragai, visi  
galėtų nuo rusų pasprukti ir  
grįžti į namus ir kęsti geriau  
vokiečių žiaurumą, negu mirti  
iš bado ir susikrimitimo tolimoj  
Rusijoje, kur nors tarp svetimų  
žmonių. Ji, jauna vos tik še-  
šiolikos metų mergytė, bet jau  
pražydusi kūnu lietuvaitė įsi-  
drąsino grįžti apžiūrėti palik-  
tuosius namus ir juos atradus  
sveikus, tik su išvartytomis du-  
rim ir išmūtais šovinių lan-  
gais, jau grįžo atgal kad pasi-  
vyti tėvelius ir brolius, ji jie  
būtų jau toliau nuvažiavę su  
rusais, bet netoli dar jau nuo  
namų atsitolinus ja užklupo bu-  
relis vokiečių žvalgų, kurie ją  
su savim pasigavo. Labai per-  
sigando ji būdama bausių vo-  
kiečių rankose, bet tie nieko jai  
nedarė, tik nesuprantama jai  
kalba tarp savęs kalbėdamosi  
tankiai ir ją akimis vienas ki-  
tą rodė ir ji net sudrebėdavo  
nuo jų bausių, šalčių dvelkian-  
čių vokiečių, baurius, gėdulin-  
čių žvilgsnių jaunos mergiės  
siela nujaudė kad ne gerai tie  
vokiečių žvilgsniai kad jos  
mergėška nekaltystė pavojuje...

Ir kur gi ji gautų pagalbą,  
jog vokiečių visus būrys prieš  
ją viena, jie visi vyrai ir dar  
ginkluoti. — Ką jie norėjo tą  
galejo su ja — mergišką pada-  
ryti...

Verkė vaikas eidamas, nu-  
jautė jos sielos visą bausmą...  
prievarčios, gyvuliškos gėdulių  
juoganėlinimo... Vokiečiams  
o lenkiškų paliko, ir Lietuvon  
pasistūte.

Nors mergiškia ir bijojosi va-  
dinti, rėnčių jų su savim vokiečių,  
tai taip nekankidavo kaip kad tie  
jų jos barbariškai ne-

išgėdintu, bet, matyt, ji buvo  
kam kitam skirta... Ji teko  
vokiečių leitenantui, kuris ją  
tuoj pamatęs sukaustė baisiais  
žvilgsniais, ją visą, kad toji  
puolėsi su ašaromis ir garsiu  
verkimu jo prašytis palinuospo-  
ti, — nieko negelbėjo...

Prieš savo norą dalyvavo ji  
vokiečių karininkų girtuokli-  
koj kompanijoje, kone alpdama  
turėjo perkentėti stiprius vo-  
kiečių rankų glėbavimus, gy-  
vuliškus bučius, degtinės bausi  
kvapą...

Staiga girtoji kompanija bu-  
vo sujudinta netikėta žinia kad  
rusai puola ir kaip mat visi  
didžiausiam sumišimui puolėsi  
į apkasus. Mergiščiai norėjo  
pasinaudojus proga išsprukti,  
bet, matyt, buvo kas turėjo ją  
priziūrėti, nes leitenantui išbe-  
gus, ją kaip mat sugriebė vie-  
nas vokiečių ir įvilko kur tai  
tamsią daržinę.

Užvirė šaudymasis tarp vo-  
kiečių ir rusų, o ji buvo užra-  
kinta tamsioj daržinėje ir nęga-  
lėjo iš ten išbėgti, nes prie dar-  
žinės luko pusėj saugojo ją  
tas vokiečių, kuris ją daržinėn  
atvilko.

Graudus verksmas smaugė  
smaugė mergišką, baisios min-  
tytys pripildė galvą, ausyse mai-  
šėsi šaudymo garsiai ir kokie  
tai keistėsi dar, gal nuo didel-  
io verksmo.

Kur dabar jos tėveliai ir bro-  
liai, ka jie mano apie ją, ką ve-  
kia? — "O Dieve, Dieviu! Kuri  
baismas? — Gelbėk, gelbėk,  
Dievuli!..." nebesamoningai  
kartojė mergiškia, o vokiečių už-  
dury daržinės juokėsi iš jos  
maldos kartu ir keikdamasi  
kad nepertoli nuo jo jau ėmė  
atlekti rusų kanuolių šoviniai.

Tėšėsi mūšis iki vėlos nak-  
ties, bet paskiaur apriimo, nus-  
tėjo abi pusės šaudyti, gal no-  
mėjo žmonės atsikvėpti, ar pri-  
stingti tolimiesiems kruvinai  
kova.

Tą naktį ji buvo nuvilktą  
į apkasus ir vokiečių — leife-  
nantas blindažė atėmė jos ne-  
kaltystę ir kadangi ji mėgino  
priešintis ir rėkti, tai jis per-  
dūrė ją krūtine peiliu...

Rytą vokiečiai buvo dides-  
nės privertę rusų įjeigos atsi-  
traukti ir jų apkasai liko su  
nekalta auka, kurios užjė ru-  
sai nepatėnyjo. Patrinkų  
trenksmas jau buvo nuslinkęs  
toli ir vakaras, kaip ryto saulė  
tė atrado ją apkasė nužudyta  
ir išgėdintą begulinę su iš-  
draskytomis kausėmis, perkreip-  
tu veidu, sužeistomis ranko-  
mis ir su atvira žaizda ant vie-  
nos krūties, kuri siekė širdies  
nelaimingosios.

Jos nužudytas kūnas gulėjo  
nedrovioj pozėje, krutinė buvo  
atvira, su suplėšytas marški-  
niais, be drapanų, kurios pri-  
dengty bent droviausią vietą,  
kraunį visa aptaškyta... Net  
saulutė susigėdo ir užpyko ant  
žiauraus žudytojo ir visos jo  
kampanijos ir pasistūpė tarp  
debesų.

Gulėjo ji kaip auka žmogis-  
kos piktadarystės, kaip žen-  
klas žiauriausio barbarizmo, ku-  
rį maskiruoja žmonės kilniais  
"obalniais" kovos už tėvynę ir  
žmonijos gerbuvį...

Ir išikrūj, tas pats vokiečiai  
— leitenantas, kuris ant savo  
sąžinės turėjo jos jauną nekalt-  
tumą ir gyvybę dabar buvo at-  
mistas ant lauko su šovinio  
skeveldros porskelta galva.

Už kiek laiko prie kelių  
kryžkelio buvo pristatyta daug  
kryžių ir aptvėrta tvorelė. Cia  
buvo vokiečių pakinės. Ant  
kryžių buvo rūpestingomis  
turtiečių rankomis užrašyti  
vardai kovoj kritusių kovoto-  
jų. Tarp jų užrašų buvo ir to-  
kios: "Cia ilis tėvynės kovoto-  
jas leitenantas N.N. Garbės ko-  
tojamis tėvynės ideolof."

O tuo tarpu auka apleistu-  
se apkasuose kuri niekieno ne-  
buvo atrasta ir gulėjo ant oro  
be laidojimo turbūt liūdyjo ką  
kita, negu "tėvynės ideolof."  
Tėvynės ideolof vardu kovoj  
to ideolof nevertas kovotojas.

Šiame vaizdelyje tik pavyz-  
dis kaip yra vykima garsis i-  
deolof ir kas juos vykina. To-  
kių ir panašių atsitikimų buvo  
ir vėliau, juos taip pat yra pa-  
darę ir rusai, ir dabartiniai Lie-  
tuvos grobikai lenkai ir net...  
skaudžiausia tai prisipažinti...  
ir mūsų kovotojai, tik kiek  
žmoniščiau gal...

Žmonės! Kurgi tie idealai  
kurios jūs skelbiatės siekti?  
Jog idealų siekti žmonės, o ne  
"žmonės" tegali...

Dieve! Kaip išnaudojamas  
yra šioj žemėj visas praklinu-  
mas, visos gražumas, tik su ti-  
kslu pataravimo savo asmeni-  
niams gėduliams, savo sugėdu-  
sios dvasios užgavinedimui.

Ir taip daug, daug biau-  
mo... galva sukasi net pama-  
nius apie tai... žmonės "sie-  
kia" idealą, o nenori matyti  
kad netik nėra dar prisirengę  
siekti jų, bet neturi net papras-  
tos žmogiškos savo vertybės...

Ir daug idealų panašiai sie-  
kiama, gaunama už tai žmonių  
amžina "garbė, atminimas...  
už tai "kad visą save paauko-  
vo del ideolof..."

1921 m. Vargo Poeta.

## UŽSIPRENUMERUOK "DARBININKĄ" DABAR.

Per 52 savaitę gausi "Darbininką"  
po 3 sykius ir savaitę už \$3.00  
metams.

"Darbininkas" pigiau-  
sias, geriausias ir tinka-  
miausias laikraštis darbi-  
ninkams. Prie "Darbinin-  
ko" susispietę žymiausi A-  
merikos, Lietuvos ir viso  
pasaulio rašėjai.

Tai puikiausia ir naudi-  
giausia dovana Kalėdoms.  
Jeigu prenumerata dar  
nėra pasibaigus, tai prail-  
gink vienais ar daugiau me-  
tais laiko, kad nereiktu mo-  
kėti \$1.50 brangiau.

Brooklyno "Laisvė" num.  
305 rašo:

"Kada 'Iskra' ir 'Call' at-  
sisaukė aukų, matome atsi-  
saukimą ir Bostono 'Darbi-  
ninko', leidžiamam kunigų.  
Bet 'Darbininko' atsišauki-  
mas vienas iš praktiškiausių,  
kurį turėtų pasekti 'Iskra'  
ir visi kiti darbininkiški lai-  
kraščiai. 'Darbininkas' kvie-  
čia visus savo skaitytojus  
pasidaruoti taip, kad jo  
prenumerata pasididvūn-  
tų, tai yra, kad kiekvienas  
skaitytojas gautų po vieną  
naują skaitytoją. 'Darbi-  
ninkas' sako, kad jeigu jo  
skaitytojai suteiks tokią  
'auką', tai jis ne tik kad pui-  
kiai galės gyvuoti, bet ir  
prenumeratą ar pavienių  
numerų kainą numazins.

"Mūsų laikraščiai arba  
jų leidėjai kaip tik pana-  
šiai turėtų elgtis: vieton at-  
sisaukti aukų, atsišaukti,  
kad skaitytojai ir rėmėjai  
tuojaus pradėtų vaju už pa-  
didinimą prenumeratorių  
skaitliaus.

Visi ališkai su prenumera-  
tomis turi būti adresuojami  
šiaip:  
"DARBININKAS,"  
366 Broadway, Boston 27, Mass.

## NAUJI LEIDINIAI.

Lietuvos Albumas.  
Karolio Markso Teorijos Siste-  
ma. Parašė Louis B. Baudinas,  
L. M. Vertė V. Tauras. LLDL  
leidinys. Brooklyno "Laisvė"  
spauda.

Meilė — Visų Ligu Gydytoja.  
Jean Moliers, komedija. Suleit-  
vino Sartinus. Kaina 25c. Brook-  
lyno "Vienybė" leidinys.

Ant Gyvenimo Slenksčio. A.  
Čirkov. Suleitvino J. O. Širvy-

das. Kaina 25c. Brooklyno  
"Vienybė" leidinys.

Kitas Karas. Parašė Will Ir-  
win. Vertė V. K. Račkauskas.  
Tėvynės Myletojų Dr. Jos leidinys.  
Vertėjas savo "Pratarėje"  
sako: "Versdamas šią p. Will  
Irwin'o knygą, noriu, kad ji būtų  
domingai kiekvieno lietuvių per-  
skaityta, kad mūsų širdyse susi-  
darytų milžiniškas pasiryžimas  
prieš karą."

Tokių praklinius tikslus turė-  
damas, vertėjas V. K. Račkauskas  
turėtų rengtis pavasariop vykti  
Lietuvon ir vasarą ten surengti  
ablavą ant šviečiančių naktimis  
vabalėlių, kad jie nesukeltų Lie-  
tuvų visuotinio gaisro. Pas lietu-  
vius permaža karingumo. Tą pa-  
podo ne vien lietuvių selekierų  
daugybė Amerikai stojus karan-  
pas lietuvius reikia ugdyti karingu-  
mas, kad atgauti Vilnių ir ap-  
ginti Lietuvos rubežius. O apie  
karo žygius už Lietuvos rubežius,  
apie užkariavimą svetimų žemių  
niekas iš lietuvių nei nesapnavo.

Todėl mažinti lietuviškos karingu-  
mą reikia didinti selekierystę ir  
rengti kelią į Lietuvą žulikaus-  
kams.

Lietuvos Albumas turi 285 pe-  
vėskius ir 155 biografijas. Išlei-  
do Martinas Yčas, redaguotas  
Liudos Gijos, atspaudintas Ber-  
line. Albume telpa paveikslai ve-  
ikėjų, "kurieams teko ir tenka  
dirbti visų matonoje viešumoje,"  
kaip sako leidėjas. Yra atskirų  
paveikslų ir grupių. Yra ir Kau-  
no vaizdų. Paveikslai yra puikio-  
s piešėjo A. Galdiko vinjetose.  
Parašai po paveikslais yra lietu-  
viškoj ir angliškoj kalbose. Vi-  
sais žvilgsniais veikalas pasigro-  
žėtinas. Pasak leidėją "Ypač  
reikalingas buvo toks leidinys  
svetur gyvenantiems lietuviams,  
kaip antai Amerikos valstybės,  
kurie tik knygų ir iliustracijų mu-  
saka tegali būti šių dienų mūsų  
gyvenimo svarbiųjų įvykių liūdi-  
ninkai."

Albumo kaina \$5.00.

Albumas pateko amerikiečiai  
komp. Petrasauskas ir kun. Petkus  
delto, kad jie buvo Lietuvon su-  
grįžę ir buvo manyta, kad jie ten  
apsigyvens.

Laisvieji Amerikos lietuvių lai-  
kraščiai peikia Albumą delto, kad,  
triant vieną "laisvo" laikraščio  
žodžiais, "perdaug jame vietos  
pažastis dešiniojo sparno žno-  
nėms, beveik kiekvienas daugiau  
grūdėtas Lietuvos kunigas jame  
įtarpintas." Taip parašė "Tėvy-  
nė." Žinant kad Lietuvoj kunigų  
yra arti 1,000, o Albume atskirų  
paveikslų iš viso yra arti 200, o iš  
jų kunigų paveikslų tėra vos 37,  
tai kiekvienas išto kokią besme-  
genišką nesamone leplėlio laisvo-  
jo Susivienijimo organas, laisvoji  
"Tėvynė."

Grudžio 9 dienos Brooklyno  
"Vienybė" rašoma, kad Aicijai  
liuosybę gavus, Lietuva greičiau  
galėtų tikėtis Anglijos pripažini-  
mo. Tas pripažinimas girdi ne tik  
Vilniaus klausime turėtų įtakos,  
"bet net ir dabar einančioje  
Washingtono konferencijoje, ku-  
rią, — gaila pasakyti, — mūsų  
valdžia pramiegojo." Lietuvos  
lainu, kad Brooklyne yra budri  
"Vienybė" ant sargybos Lietuvos  
reikalų. Juk jos štabas ne pas-  
kutinę rolę lošė ekskursijoj pas  
Bachnietevą.

Washingtono konferencijos pro-  
gramant įeina keturi dalykai:  
ginklavimosi apribėjavimas, Chi-  
nija, Sibiras ir Yap sala.

Jei Lietuvos valdžia būtų nepre-  
nėgojus Washingtono konferen-  
cijos, kaip "Vienybė" gėdrys  
diplomatai sako, ir Lietuva būtų  
atsiuntus delegaciją į tą konferen-  
ciją, tai aišku, kad tos delegaci-  
jos Washingtono būtų paklausta:  
"O kur toji Lietuva yra? Čini-  
joj, Sibire, Kamatkoj, Sachli-  
ne ar šalo Yap salos?"

Politikas.

TAI NE BAIŠDS, O GERI  
LAIKAI.

"Darbininko" kalėdiname nu-

meryje rašyta, kad Anglijos pra-  
našai pranašauja naują karą nuo  
1926 m. Ten pasakyta buvo, kad  
jie pranašauja baisią gadygą. Ge-  
rai atsimename karo laikus. Kas  
dabar turi bedarbiauti mėnesių  
mėnesius, tai tas mieliai prisime-  
na karo laikus, kada darbininkus  
gaudyte gaudė ir geras algas mo-  
kėjo. Taigi kai ateis karas, vėl  
pagerės laikai. Ar-gi negalima  
taip sutvarkyti valstybėje daly-  
kus, kad nebūtų nei karo, ne ne-  
darbo.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

Bedarbis.

apkeičio suvaliavimo. Tų at-  
kit nors po vieną naują nari  
tyti.

DU BOIS, PA.

LDS. 55 kuopos mėnesinis susir-  
kimas įvyks nedėlio, 1 d. sausio, 7:30 val.  
Iš susirinkimo kviečiame visus na-  
rinius susirinkimo mėnesinį susirinkimą.

KENOSHA, WIS.

LDS. 80 kuopos mėnesinis susir-  
kimas įvyks nedėlio, 1 d. sausio, 7:30 val.  
Iš susirinkimo kviečiame visus na-  
rinius susirinkimo mėnesinį susirinkimą.

CHICAGO, ILL.

LDS. 29 kuopos mėnesinis susir-  
kimas įvyks ketvirtę, 5 d. sausio, 7:30 val.  
Iš susirinkimo kviečiame visus na-  
rinius susirinkimo mėnesinį susirinkimą.

CHICAGO, ILL.

LDS. 57 kuopos mėnesinis susir-  
kimas įvyks nedėlio, 1 d. sausio, 7:30 val.  
Iš susirinkimo kviečiame visus na-  
rinius susirinkimo mėnesinį susirinkimą.

PHILADELPHIA, PA.

LDS. 78-tes kuopos mėnesinis susir-  
kimas įvyks nedėlio, 1 d. sausio, 7:30 val.  
Iš susirinkimo kviečiame visus na-  
rinius susirinkimo mėnesinį susirinkimą.

MONTREAL, CANADA.

LDS. 92 kp. mėnesinis susirinkimas  
įvyks nedėlio, 1 d. sausio, 7:30 val.  
Iš susirinkimo kviečiame visus na-  
rinius susirinkimo mėnesinį susirinkimą.

EASTON, PA.



